

บทที่ 3

ภาพรวมตลาดอัตราแลกเปลี่ยน และระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคา ภายใต้กรอบทฤษฎีความเท่าเทียมกับของอำนาจซื้อของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญนี้ ประเทศที่นำมาศึกษาประกอบด้วยทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่ ไทย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ซึ่งมีพื้นฐานระดับการพัฒนาของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน โดยในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์ ประเทศเหล่านี้ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศมีขนาดใหญ่ และมีการพัฒนามากกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จากการที่มีธุรกรรมแลกเปลี่ยนในแต่ละวันมีปริมาณมากและประเภทธุรกรรมที่หลากหลาย ในบทนี้จะนำเสนอ 2 ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ 1) ภาพรวมตลาดอัตราแลกเปลี่ยนในแง่มุมต่างๆ อาทิ แนวโน้มการขยายตัวของธุรกรรมแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ประเภทธุรกรรมหลักๆที่มีการแลกเปลี่ยนกัน รวมทั้งเงินตราสกุลสำคัญที่ได้รับความนิยมในการแลกเปลี่ยนในตลาดระหว่างประเทศ และ 2) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า เพื่อให้ทราบว่าแต่ละประเทศใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบใด ทั้งนี้เนื่องจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่นำมาใช้จะส่งผลกระทบต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนต่างกัน ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

3.1 ภาพรวมตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

การศึกษาในส่วนนี้จะนำเสนอภาพรวมตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ในประเด็นต่างๆที่สำคัญ ได้แก่ 1) แนวโน้มการขยายตัวของธุรกรรมแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน 2) ประเภทธุรกรรมในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน และ 3) เงินตราสกุลสำคัญในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ดังนี้

แนวโน้มการขยายตัวของธุรกรรมแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

ในปัจจุบันตลาดอัตราแลกเปลี่ยนนับเป็นตลาดที่มีธุรกรรมขนาดใหญ่ที่สุด (BIS Statistics, 2010) และมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับจาก ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา โดยในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีการขยายตัวกว่า 2 เท่าตัว อันเป็นผลมาจากการขยายตัวของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศทั้งที่เป็นการลงทุนโดยตรง (Foreign Direct Investment: FDI)

และการลงทุนโดยอ้อม (Portfolio Investment) ที่ทำให้ประเทศต่างๆต้องมีการแลกเปลี่ยนจากเงินตราสกุลหนึ่งไปเป็นเงินตราอีกสกุลหนึ่ง โดยเฉพาะเงินตราสกุลหลักของโลก เช่น ดอลลาร์สหรัฐ ยูโร และ เยน ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

ที่มา: Bank for International Settlement Triennial Survey 2010

หมายเหตุ ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยต่อวัน เดือนเมษายน

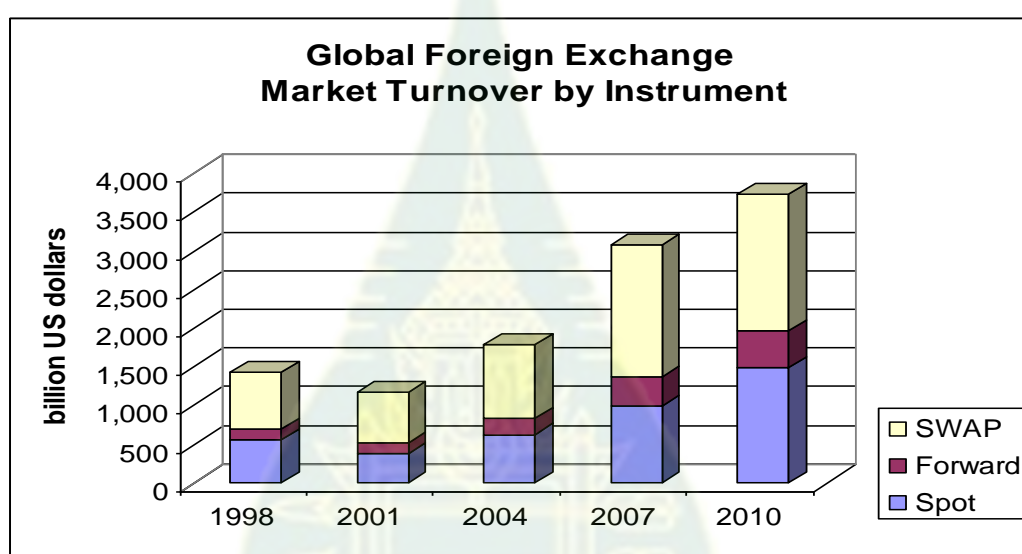
ภาพที่ 3.1 ชูกรรมการแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

จากภาพที่ 3.1 พบว่าชูกรรมการแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยการทำธุรกรรมเฉลี่ยต่อวันมีการหดตัวลงในช่วง ค.ศ. 1998 - 2001 ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงจากวิกฤตการเงินในเอเชีย (Asian Financial Crisis, 1997) ทำให้การค้าและการลงทุนในภูมิภาคนี้ชะลอตัวลงในช่วงระยะเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ตามภายหลังจาก ค.ศ. 2001 เป็นต้นมาธุรกรรมการแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนก็มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในช่วง ค.ศ. 2007 - 2010 การขยายตัวจะชะลอลงบ้างเมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้า ส่วนหนึ่งเป็นผลจากตลาดอัตราแลกเปลี่ยนได้รับผลกระทบจากการเกิดวิกฤตการเงินในสหรัฐอเมริกา และวิกฤตการเงินยุโรปในช่วงเวลาดังกล่าว

ประเภทธุรกรรมในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆของโลก ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ที่ต้องการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้การตกลงซื้อขายและส่งมอบอาจเกิดขึ้นในปัจจุบัน (ส่งมอบภายใน 1-2 วัน) เรียกว่า ตลาดทันที (Spot Market) หรือ มีการตกลงซื้อขายกันในปัจจุบันและชำระส่งมอบในอนาคต เช่น ในอีก 90 วัน เป็นต้น เรียกว่า ตลาดล่วงหน้า (Future Market) จากการที่ตลาด

อัตราแลกเปลี่ยนทั้ง 2 แบบข้างต้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนั้นประเภทธุรกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนกันจึงมีความแตกต่างหลากหลายออกไป จากการสำรวจของ BIS 2010 พบว่า ธุรกรรมการแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนแบ่งตามประเภทธุรกรรมที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ธุรกรรมประเภทสัญญาแลกเปลี่ยน หรือ SWAP 2) การแลกเปลี่ยนในตลาดทันที หรือ Spot และ 3) สัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือ Forward โดย SWAP นับเป็นธุรกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 ของธุรกรรมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ การแลกเปลี่ยนในตลาดทันที และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามลำดับ โดยคิดเป็นร้อยละ 37 และ 12 (ดูภาพที่ 3.2) ส่วนที่เหลือเป็นธุรกรรมประเภทสัญญาสิทธิ หรือ Option และอื่นๆ

ที่มา: Bank for International Settlement Triennial Survey 2010

หมายเหตุ ข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ยต่อวัน เดือนเมษายน

ภาพที่ 3.2 การแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนแบ่งตามประเภทธุรกรรม

ดังนั้นจะเห็นว่าธุรกรรมทั้ง 3 ประเภท มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยจาก ค.ศ. 2001 - 2010 การแลกเปลี่ยนในตลาดทันทีและสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีการขยายตัวใกล้เคียงกัน คือ 2.8 และ 2.6 เท่า ตามลำดับ ส่วนธุรกรรมประเภทสัญญาแลกเปลี่ยนมีการขยายตัว 1.7 เท่า แม้ว่าการขยายตัวของธุรกรรมประเภทหลังนี้จะต่ำกว่า 2 ประเภทแรก แต่ธุรกรรมประเภทสัญญาแลกเปลี่ยนนี้ก็ยังคงครองอันดับหนึ่งของธุรกรรมที่ได้รับความนิยมมาโดยตลอด

เงินตราสกุลสำคัญในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน

การที่ประเทศต่างๆมีการค้าและการลงทุนระหว่างกัน ทำให้เกิดการชำระและส่งมอบตามมา แต่เนื่องจากแต่ละประเทศมีการใช้เงินตราคนละสกุลกัน เช่น ญี่ปุ่นใช้เงินเยน ไทยใช้เงินบาท สหรัฐอเมริกาใช้เงินดอลลาร์สหรัฐ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อมีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศในการชำระค่าสินค้าและบริการจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนจากเงินตราสกุลหนึ่งไปเป็นเงินตราอีกสกุลหนึ่งเพื่อนำไปชำระค่าสินค้าและบริการหรือนำไปลงทุนดังกล่าว อย่างไรก็ตามในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ กลับพบว่าเงินตราเพียงไม่กี่สกุลเท่านั้นที่ได้รับความนิยมให้ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ซึ่งก็คือ เงินตราสกุลหลักของโลก เช่น ดอลลาร์สหรัฐ ยูโร และ เยน เป็นต้น

จากการสำรวจของ BIS 2010 โดย Bank for International Settlement ซึ่งจะทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนในทุกๆ 3 ปี พบว่าเงินตราสกุลสำคัญที่ได้รับความนิยมในการแลกเปลี่ยนกันอย่างแพร่หลายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนนั้น เงินดอลลาร์สหรัฐยังคงโดดเด่นและเป็นเงินตราสกุลที่ได้รับความนิยมสูงสุดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าในปัจจุบันกระแสความนิยมของเงินดอลลาร์สหรัฐจะมีแนวโน้มลดลงไปบ้าง (BIS Statistics, 2010) แต่ก็ยังคงครองอันดับหนึ่งมาโดยตลอด และห่างจากเงินยูโรซึ่งได้รับความนิยมเป็นอันดับ 2 และเงินตราสกุลอื่นๆอยู่ค่อนข้างมาก โดยสกุลเงินที่มีการแลกเปลี่ยนเฉลี่ยต่อวันสูงสุด 12 อันดับแรก สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 สกุลเงินที่มีการแลกเปลี่ยนเฉลี่ยต่อวันสูงสุด 12 อันดับแรก¹

ประเทศ	สกุลเงิน	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. สหรัฐอเมริกา	USD	84.9
2. สหภาพยุโรป (ยูโรโซน)	EUR	39.1
3. ญี่ปุ่น	JPY	19.0
4. สหราชอาณาจักร	GBP	12.9
5. ออสเตรเลีย	AUD	7.6
6. สวิตเซอร์แลนด์	CHF	6.4
7. แคนาดา	CAD	5.3
8. ฮองกง ²	HKD	2.4
9. สวีเดน	SEK	2.2
10. นิวซีแลนด์	NZD	1.6
11. สาธารณรัฐเกาหลี	KRW	1.5
12. สิงคโปร์	SGD	1.4
13. อื่นๆ		15.7
รวม		200

ที่มา: Bank for International Settlement Triennial Survey 2010

หมายเหตุ: เนื่องจากการแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ ประกอบไปด้วยเงินตรา 2 สกุล ดังนั้นผลรวมของร้อยละจึงเป็น 200 แทนที่จะเป็น 100

จากตารางที่ 3.1 การทำธุรกรรมในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนทั่วโลก พบว่าเงินดอลลาร์สหรัฐเป็นสกุลเงินที่มีการแลกเปลี่ยนกับเงินตราสกุลอื่นๆมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ยูโร เยน และปอนด์ตามลำดับ เนื่องจากดอลลาร์สหรัฐเป็นเงินสกุลหลักที่ประเทศต่างๆนิยมใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนในเวทีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงใช้อัตราแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราสกุลท้องถิ่นของแต่ละประเทศเทียบกับ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อทำการทดสอบทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อว่าสามารถอธิบายปรากฏการณ์เชิงประจักษ์ของประเทศต่างๆได้ดีเพียงใด

¹ ข้อมูล ณ เมษายน 2010

² เขตบริหารพิเศษฮ่องกง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าประเทศที่เลือกมาศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวน 5 ประเทศจากจำนวนทั้งหมด 10 ประเทศ ที่ติดอันดับ 1 ใน 12 ประเทศที่สกุลเงินมีการแลกเปลี่ยนเฉลี่ยต่อวันสูงสุด ได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์ตามลำดับ (ดูตารางที่ 3.1)

3.2 ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ระบบอัตราแลกเปลี่ยนก็มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยในระยะแรกนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ได้มีการก่อตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) เพื่อทำหน้าที่ดูแลเสถียรภาพทางการเงินของโลกใน ค.ศ. 1944 จากการประชุม United Nations Monetary and Financial Conference หรือที่รู้จักกันดีในนามของ Bretton Woods Conference ได้ก่อตั้งระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (Fixed Exchange Rate System) ขึ้น โดยระบบเบรตตันวูดส์นี้ประเทศต่างๆสามารถใช้เงินตราสกุลอื่นนอกเหนือจากทองคำมาเป็นทุนสำรองเงินตรา และกำหนดค่าเงินของตนเทียบกับเงินตราต่างประเทศสกุลนั้นๆ เช่น เงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ดังนั้นกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นกลไกสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูงในระยะแรกที่นำมาใช้ (Copeland 2000) ทำให้ระบบการเงินของโลกมีเสถียรภาพดีในช่วงเวลาดังกล่าว ในระยะต่อมาประเทศสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ และประกาศยกเลิกการแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐกับทองคำ ทำให้ระบบเบรตตันวูดส์ล่มสลาย ภายหลัง ค.ศ. 1973 ประเทศต่างๆเริ่มมองหาาระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่จะนำมาใช้แทนระบบเดิม โดยหลายประเทศหันมาให้ความสนใจกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Flexible Exchange Rate System) อย่างไรก็ตามกลับพบว่าระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวที่นำมาใช้นี้ ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศต่างๆมีความผันผวนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในระยะสั้น (Ghosh et al. 2002 และ Copeland 2000) และจากงานศึกษาของ Ghosh et al. 2002 พบว่าประเทศต่างๆมีแนวโน้มที่จะหันมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวมากขึ้นในช่วง 3-4 ทศวรรษที่ผ่านมา

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระบบการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศต่าง ๆ ถือปฏิบัติอยู่ แบ่งเป็น 2 ระบบที่สำคัญ คือ 1) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (Fixed Exchange Rate System) เช่น ระบบมาตรฐานทองคำ ระบบปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ระบบตะกร้าเงิน เป็นต้น และ 2) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Flexible Exchange Rate System) เช่น ระบบลอยตัวภายใต้การจัดการ และระบบลอยตัวเสรี ในยุคแรกประเทศต่างๆมีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่โดยผูกค่าเงินของตนไว้กับค่าใดค่าหนึ่ง เช่น ทองคำ เงิน และเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น หรือมีการกำหนดค่าเสมอภาคตายตัวนั่นเอง โดยอัตราแลกเปลี่ยนสามารถเคลื่อนไหวในช่วงแคบๆจากค่าเสมอภาค ข้อดีของ

อัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้ คือ อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ ทำให้ต้นทุนในการป้องกันความเสี่ยงต่ำ แต่อย่างไรก็ตามอัตราแลกเปลี่ยนคงที่นี้ ไม่สามารถเป็นกลไกช่วยในการปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการชำระเงินได้ ในระยะต่อมาอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนถูกกำหนดจากอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศในท้องตลาดได้รับความนิยมนมากขึ้น จากข้อดีที่ค่าเงินมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับกลไกตลาด จึงไม่ต้องกังวลเรื่องการโจมตีค่าเงินที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในระยะหลัง แต่ก็มักพบว่าระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวนี้อัตราแลกเปลี่ยนจะมีความผันผวนกว่าระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ในปัจจุบันแม้ประเทศต่างๆยังมีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนทั้ง 2 แบบข้างต้น แต่มีแนวโน้มที่จะหันมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวกันมากขึ้น (Ghosh et al. 2002)

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า เนื่องจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แต่ละประเทศนำมาใช้นั้น จะมีผลต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันไป กล่าวคือประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวก็มักจะเผชิญกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนมากกว่าประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ซึ่งมีการกำหนดค่าเงินตราของประเทศผูกติดไว้กับค่าใดค่าหนึ่งดังกล่าวข้างต้น (Ghosh et al. 2002 และ MacDonald 2007) และจากงานศึกษาของ Cuddington and Liang 2000 ระบุว่าความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนจะส่งผลกระทบต่อผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีความเท่าเทียมกับของอำนาจซื้อ โดยประเทศที่อัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวนสูงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้การศึกษาเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ทฤษฎีความเท่าเทียมกับของอำนาจซื้ออธิบายไว้ (PPP Hold) กล่าวคืออัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดจากระดับราคาโดยเปรียบเทียบของ 2 ประเทศ ดังนั้นหากข้อระบุนี้เป็นจริง ประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวก็น่าจะมีผลการศึกษาเชิงประจักษ์สอดคล้องกับทฤษฎีมากกว่าประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่

เพื่อให้ทราบว่าแต่ละประเทศที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบใด ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาถึงระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า แสดงได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้า

ประเทศ*	ระบบ อัตราแลกเปลี่ยน คงที่	ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ³	
		ลอยตัวแบบมีการ จัดการ	ลอยตัวเสรี
กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว			
ออสเตรเลีย	ก่อน ค.ศ. 1973	ค.ศ. 1973-1983	ค.ศ.1983 – ปัจจุบัน
นิวซีแลนด์	ก่อน ค.ศ. 1985	-	ค.ศ.1985 – ปัจจุบัน
ญี่ปุ่น	ก่อน ค.ศ. 1973	-	ค.ศ.1973 - ปัจจุบัน
สาธารณรัฐเกาหลี	ก่อน ค.ศ. 1997	-	ค.ศ.1997 - ปัจจุบัน
สิงคโปร์	ก่อน ค.ศ. 1985	ค.ศ. 1985– ปัจจุบัน	-
กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา			
สาธารณรัฐประชาชนจีน	ก่อน ค.ศ. 2005	ค.ศ. 2005 – ปัจจุบัน	-
มาเลเซีย	ก่อน ค.ศ. 2005	ค.ศ. 2005 – ปัจจุบัน	-
ฟิลิปปินส์	ก่อน ค.ศ. 1997	ค.ศ. 1997 – ปัจจุบัน	-
อินโดนีเซีย	ก่อน ค.ศ. 1997	ค.ศ. 1997 – ปัจจุบัน	-
ไทย	ก่อน ค.ศ. 1997	ค.ศ. 1997 – ปัจจุบัน	-

ที่มา: IMF, World Currency Yearbook

* แบ่งกลุ่มประเทศตามระดับการพัฒนาของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน อ้างอิงจากตารางที่ 3.1

จากตารางที่ 3.2 พบว่าในปัจจุบันระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่ใช้ในการศึกษามีพัฒนาการในลักษณะที่คล้ายกัน กล่าวคือ เริ่มจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ซึ่งอาจผูกค่าเงินของประเทศไว้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ทองคำ เงินตราต่างประเทศ และ ตะกร้าเงิน เป็นต้น โดยในอดีตส่วนใหญ่มีการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่และหันมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวในปัจจุบัน ซึ่งในระบบนี้อัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดจากอุปสงค์และอุปทานในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ในบางประเทศธนาคารกลางจะเข้าแทรกแซงบ้าง เพื่อไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากเกินไป ก็เรียกระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้ว่า ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ เช่น ประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และ ไทย โดยภายหลังการเกิดวิกฤตการเงินในเอเชียเมื่อ พ.ศ. 2540 ประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่ต่างทยอยปรับเปลี่ยน

³ ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวประกอบด้วย 1) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ และ 2) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวเสรี

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นแบบลอยตัว เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการโจมตีค่าเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ขณะที่ในบางประเทศอัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดจากอุปสงค์และอุปทานในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนตามกลไกตลาดโดยไม่มีแทรกแซงหรือแทรกแซงน้อยมากก็เรียกระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้ว่า ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวเสรี เช่น ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ในปัจจุบันประเทศไทยและประเทศคู่ค้าทั้งหมด จะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว แต่ก็ยังคงมีความแตกต่างหลากหลาย เนื่องจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการและระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวเสรีก็มีขนาดของการเข้าแทรกแซงแตกต่างกัน ทั้งนี้การเข้าแทรกแซงโดยภาครัฐอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของอัตราแลกเปลี่ยนให้ผิดเพี้ยนไปจากที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะคุณภาพในระยะสั้น

ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่ละประเทศ เพื่อทดสอบความสามารถในการอธิบายเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาตามกรอบทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ ก็ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวเสรีในปัจจุบัน หลังจากที่มีการปรับเปลี่ยนจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ใน ค.ศ. 1973 (Pauls 1990) โดยอัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดจากอุปสงค์และอุปทานในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนเป็นสำคัญ